

Tarsus Şarışh Hanı'nın özellikleri ve tarihçesi üzerine bir inceleme

Sinan Çakan *1

¹Tarsus Belediyesi, Mersin, Türkiye, gazilisinan@gmail.com

Kaynak Göster: Çakan, S. (2023). Tarsus Şarışh Hanı'nın özellikleri ve tarihçesi üzerine bir inceleme. İçel Dergisi, 3 (2), 65-71

Anahtar Kelimeler

Tarsus
Şarışh Hanı
Osmanlı
Menzil Hanı

Derleme Makale

Geliş: 13.04.2023
Revize: 26.08.2023
Kabul: 21.09.2023
Basım: 09.10.2023

ÖZ

Şarışh Hanı, Tarsus kent merkezinin dışında ve Osmanlı döneminde yapılmış bir menzil hanıdır. Eser, ticari faaliyet gösteren bir yapıdır ve tarihin akışı boyunca genel olarak bu işleviyle hizmet vermiştir. Menzil hanlarının barışta ticaret, savaşta askeri amaçla kullanıldığını göz önünde bulundurduğumuzda Şarışh Hanı, Kanuni Sultan Süleyman'ın İran ve IV. Murat'ın Bağdat Seferi sırasında askeri amaçla kullanılarak bu işlevini yerine getirmiştir. Han; plan, süsleme, malzeme ve teknik özellikleri açısından oldukça sade bir yapıdır. Eserin kesin olarak ne zaman yapıldığı tarih kesin olarak bilinmese de ilgili kaynaklarda 16. Yüzyılda inşa edildiği bilgisine yer verilmektedir ve 16. Yüzyılda Tarsus Osmanlı topraklarında bulunduğu için dönem olarak Osmanlı dönemine tarihlenen bir Türk-İslam eseridir. Yapı hakkındaki kaynaklardan edindiğimiz bilgiler ışığında bugüne kadar sadece bir defa onarım gördüğü bilgisi mevcuttur. Günümüzde eserin bazı bölümlerinde kısmen de olsa dökülmeler bulunmakla birlikte mevcut haliyle sağlam durumdadır. Şu anda ne geçmişteki ticari işlevi ne de farklı amaç doğrultusunda kullanılmaktadır. Bulunduğu konum itibarıyla hem Tarsus'un kent merkezine hem de ana yollara oldukça uzakta bir yerde konumlanmaktadır.

A review on the features and history of Tarsus Sarışh Inn

Keywords

Tarsus
Şarışh Inn
Ottoman
Range Inn

Review Article

Received: 13.04.2023
Revised: 26.08.2023
Accepted: 21.09.2023
Online: 09.10.2023

ABSTRACT

Şarışh Khan is a range inn outside the city center of Tarsus and built in the Ottoman period. The building is a commercial structure and has generally served with this function throughout the history. Considering that the range inns were used for trade in peace and for military purposes in war, Şarışh Inn fulfilled this function by using it for military purposes by Suleiman the Magnificent in Iran and Murad the IV. during Baghdad Campaign. The Inn is a very simple structure in terms of plan, decoration, materials and technical features. Although the exact date of the work is not known, it is stated in the relevant sources that it was built in the 16th century, and because of the fact that Tarsus was located in the Ottoman lands in the 16th century, it is a Turkish-Islamic work that dates back to the Ottoman period. In the light of the information obtained from the sources about the building, it is known that it has been repaired only once. Today, although some parts of the work are partially spilled, it is in good condition in its current form. It is currently used neither for its previous commercial function nor for any other purpose. Due to its location, it is located quite far from both the city center of Tarsus and the main roads.

1. Giriş

Tarsus, tarihin akışı içinde birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Anadolu'nun kadim kentlerinden birisidir. Çalışmamız kapsamında öncelikle kentin adının kökeni, tarihi, teolojik açıdan ve ticari anlamda önemine dair bilgiler vererek, konumuzun ilgili bölümlerine geçeceğiz.

Tarsus'un adını kökeniyle ilgili olarak kenti, Hititler Tarşa, Asurlar ise Tarzi diye adlandırmıştır [1]. Bu konu hakkındaki bir başka görüş ise kentin adını Hz. Nuh'tan aldığı şeklindedir [2].

Şehrin kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte kentin kuruluşu hakkında farklı kaynaklarda çeşitli bilgiler mevcuttur. Tarsus'un tarihi, kentin güneyindeki Gözlükule'de, 1933'te, Prof. Hetty Golman'ın kazıları sonucunda Neolitik Çağa kadar uzanmaktadır [1]. Strabon'a göre şehir Argoslular tarafından kurulmuştur [3]. Hz. Adem'in oğlu Hz. Şit tarafından kurulduğu ve kabrinin burada olduğuna dair bir efsane vardır [2]. Kentin Hurriler tarafından kurulan Kizzuwatna Krallığının (M.Ö. 1650-1350) başkenti olduğu düşünülür [3]. Şemseddin Sami'ye göre Tarsus, Fenikeliler tarafından kurulmuştur ve Fenikelilerin Çukurova'da bulunduğu tarih M.Ö. 11. Yüzyıl sonlarıdır. Ali Sinan Bilgili ve Besim Darkot'a göre ise Asur hükümdarı Sardanapale'nin mezarının Tarsus'un güneybatısındaki Anchiale'de (Kara Duvar Köyü) olmasından dolayı kentin Sardanapale döneminde (M.Ö. 668-826) kurulmuş olabileceği ileri sürülmektedir [4].

Kente M.Ö. 9. Yüzyılda Asurlular, M.Ö. 612'den 633'e kadar Pesler egemen olmuştur. M.Ö. 5.-6. Yüzyıllarda Syenneis Hanedanlığı döneminde Kilikya Krallığının başkenti olmuştur [5]. İskender'in ölümünden sonra Selevkos Krallığına bağlanmıştır ve adı bir süreliğine Kydnos Antiokheia'sı olmuştur [1]. Romalıların Tarsus'u ne zaman yönetmeye başladığı tarih kesin değildir ancak Romalılar döneminde General Pompeius'un Anadolu eyaletlerinde yaptığı düzenlemeler sonucunda Tarsus, Vaspasian zamanına kadar (M.S. 69-79) Kilikya eyaletinin başkenti olmuştur [1].

Müslümanlar tarafından Tarsus'a ilk akınlar Hz. Ömer döneminde başlamış, Tarsus'un fethi ise Ebu Ubeyde komutasındaki Meysur B. Mesruk tarafından 637'de gerçekleştirilmiştir. Tarsus, zaman zaman Bizanslılarla Emeviler arasında el değiştirmiştir. Özellikle 6. Yüzyılda bu durum daha çok yaşanmıştır, 712'de el-Abbas b. el-Velid b. Abdel-Melik Tarsus'u Bizanslılardan geri almıştır [2]. Abbasiler döneminde Tarsus 807'de Bizanslılar tarafından geri alınmıştır ve Bizans hakimiyetinde ortalama 20 sene kalmıştır [2]. Sonraki dönemlerde şehir yine Araplarla Bizanslıların mücadelesine sahne olmuştur ve Bizanslılar tarafından 965'te ele geçirilmiştir ve 1225'e kadar Hıristiyanların elinde kalmıştır [2].

Memlüklerin Tarsus'u da içerecek şekilde Çukurova'ya ilk akınları 1266'da gerçekleştirmiştir [6]. Memlük tarihçisi İbn Kati Şuhbe'nin aktardığı bilgilere göre Çukurova'da Türk hakimiyeti ilk defa 1448'de sağlanmıştır ve Tarsus, Ayaş ve Sis (Kozan) ile birlikte Memlük hükümdarı tarafından tayin edilen valilerin yönettiği naiblik haline getirilmiştir [6]. Kenti 1405'te Memlüklerin iç karışıklıklarından faydalanan Karamanoğulları topraklarına katmıştır ancak kenti 1415'te Ramazanoğulları beyi Şehabettin Ahmet geri almıştır ve kentte Memlük Sultanı adına hutbe okutulmuştur [6]. Şehir, 1467'de Dulkadiroğullarının istilasına uğrasa da Memlükler dört senelik bir mücadelenin ardından 1471'de Tarsus'ta yeniden egemenlik sağlamışlardır [6]. Osmanlı ile Memlüklerin 1485-1490 arasındaki savaşları sonrasında öncelikle Mısır'ın Osmanlılar tarafından fethedilmesiyle birlikte Tarsus da dahil olmak üzere bütün Memlük toprakları Osmanlıya katılmıştır [7]. Tarsus'un Türk-İslam kenti olması ise 14. Yüzyılda gerçekleşmiştir [4] ve bu süreç günümüzde de devam etmektedir.

Tarsus, üç ilahi din açısından önemli bir kenttir. Tarsus inançsal açıdan da önemli bir kenttir. İnançsal olarak Tarsus'ta Yahudiler ve Hıristiyanlık öncesi dönemde Grek - Pagan kültürü vardır ve bu kültür inançsal açıdan baskın durumdadır [8]. Hz. Danyal'in kabrinin bulunmasından dolayı Yahudilik açısından önemlidir [1]. Günümüzde Hıristiyanlığın mimarı kabul edilen Pavlus yani bir başka isimle Saint Paul Tarsus doğumludur [8]. Ayrıca St. Paul'un doğduğu evin burada olması bakımdan Hıristiyanlarca önemlidir. İlahi dinler arasında hem Hıristiyanlık hem de İslamiyet inancında yeri olan Ashab-ı Kehf Mağarasının Tarsus'ta olması kentin ilahi dinler bağlamında önemini ortaya koymaktadır [1].

Ticari açıdan Tarsus'un durumunu ele aldığımızda tarihin akışı içinde şehrin özellikle Doğu Akdeniz'de ticari bir öneme sahip olduğunu görürüz. Tarsus, Aegeai ve Anazarbus ile birlikte özellikle M.S. 4-7. Yüzyıllar arasında Uzak Doğu ile yapılan gerek tarımsal üretim gerekse ticari ilişkilerde önemli kentlerden biri olmuştur. Ticari malların Çukurova'dan Anadolu'ya taşınmasında da Tarsus'un önemli bir yeri vardır. Ayrıca Tarsus, Anazarbus ve Aegeai kentleri Roma döneminden itibaren hem Çukurova'nın hem de Doğu Akdeniz'in ticari pazarlarının giriş kapıları durumundadır [9]. Ayrıca, 19. Yüzyılın ikinci yarısından sonra hem Mersin Limanının önem kazanması hem de demir yolunun 1886'da Mersin'e kadar gelmesiyle birlikte Tarsus'ta ticaret canlanmıştır. Anadolu'nun farklı kentlerinin yanı sıra Balkanlar ve Orta Doğu'dan gelen tüccarlarla birlikte Tarsus'taki hanlarda ticari olarak hareketlilik görülmüştür [10]. Mevcut bilgiler ışığında Tarsus ile ilgili olarak Halep Salnamelerinde 1868'de ve 1877'de 9; Adana Vilayet Salnamesinde ise 1881'de 9, 1890'da 28, 1891'de 27 1901'de 18 ve 1902'de 18 hana ait kayıtlar mevcuttur. Şemseddin Sami ve Vital Cuinet, Tarsus'ta 10 tane han bulunduğunu belirtmiştir. Tarsus'ta tespit edilen tarihi hanlar arasında Sarı Şeyh Hanı, Şaban Hanı, Gön Hanı, Dutlu Han, Teceli Han, Niğdeli Han, Kel Ağa Hanı, Abacı Hanı, Düven Hanı, Yeni Han, Kuyulu Han, Müftü Hanı, Tısoğlu Hanı, Gümrük Hanı, Göçerler Hanı, Gozmanın Hanı, Saray Hanı, Hindi Han, Şadırvanlı Hanı, Kuyulu Han, Yeloğlu Hanı ve Kapılı Han bulunmaktadır ve tarihi han olarak şehir içinde Dutlu Han ayakta kalan tek eserdir [5].

2. Sarışih Hanı

Yapı, Mersin ili, Tarsus ilçesinin, Çukurbağ Mahallesindedir (Köyünde) bulunmaktadır [11]. 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan köyler, mahalleye dönüştürülmüştür. Adı halk arasında “Sarı Işık Hanı” ya da “Sarışih Hanı” olup çeşitli kaynaklarda ise “Sarı Şih”, “Sarı Şeyh” ya da “Sarı Işık” şeklindedir [11]. Ayrıca Üç Han olarak da adlandırılmıştır [12].

Eser, 16. Yüzyılın ilk yarısına tarihlenir ve yapının banisinin Mısır Defterdarı Mehmet Bey olması muhtemeldir (Tanrıverdi, 2006:119). Hac yolu güzergahı üzerinde bir menzil kervansarayıdır [13]. Yakın çevresindeki cami, türbe, zaviye, mescit, imaret, hamam ve çeşme ile birlikte külliye niteliğindedir [11].

Yapının bulunduğu yerde A.S. Bilgili tarafından Kusun taifesine mensup Sarıseyhü aşiretinin 1523'ten itibaren derbent hizmeti yürüttüğü bilgisi verilmektedir. Menzil keyvansarayı olan yapı ile ilgili olarak Matrakçı Nasuh tarafından Kanuni Sultan Süleyman'ın 1535 tarihli İran Seferi sırasında burada konakladığından söz edilmektedir [11]. Han ile ilgili olarak 1579 tarihli bir başka belgeye göre eserin yanında bulunan köye Tarsus Sancağı Tımarlı Sipahilerinden ortalama 30 kişi güvenlik amacıyla atandığına dair bilgilere yer verilmiştir [12]. Ayrıca 1557 tarihli ve Kutbeddin Mekki adındaki Arap bir seyyahın seyahatnamesinde 1557'de Sarı Işık adında bir köye geldiğini, köyün Davut Paşa tarafından Mehmet Bey'e mukataa edildiğini ve Mehmet Bey'in de köyün köyde imar faaliyetlerinde bulunduğu bilgisini vermektedir [11]. Ayrıca eserin bulunduğu yerde Sarıseyhi Aşireti 16. Yüzyılda derbentlik yapmıştır [14]. Sarışih Hanı, IV. Murat'ın 1638 tarihli Bağdat Seferi sırasında gidiş yolu üzerinde bulunan bir menzil hanıdır [14]. Bu konu hakkında Menzilname adlı eserde de söz edilmektedir [12].

Hanın bir dönem hayvan barınağı olarak [12], başka bir dönem soda imalatı için kullanıldığı ve bu nedenle zemininin oldukça alçak ve ince duvarlı bölümlere ayrıldığına [13] dair bilgiler mevcuttur. Ancak bu işlevleri sağlamak amacıyla ne zaman kullanıldığına dair elimizde herhangi bir bilgi yoktur. Yapı hakkında sınırlı bilgiler arasında bugüne kadar sadece 1970'lerde onarılmış olduğu bilgisi mevcuttur [11].

Yapı, doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı, tek mekânlı, tek sahnalı ve kapalı han tipindedir [15]. Osmanlı döneminde inşa edilmiş olsa da plan özellikleri açısından Beylikler dönemi hanlarında uygulanan plan şemalarından tek katlı, tek sahnalı, ön mekânı olanlar grubunda yer almaktadır [16] (Şekil 1-2).

Şekil 1. Sarışih Hanı güney cephesi

Han, 7.13 x 27.70 metrelik bir alanı kaplamaktadır. Güneyindeki basık kemerli taç kapısı 3.09 x 4.50 metre ölçülerine sahip beşik tonoz bir örtüdür [12]. İçten sivri kemer, dıştan toprak dam örtülüdür. Yapının doğu ve batı yönünde birer tane pencere açıklığı mevcuttur. Yapının giriş kapısı aralığı 2.76 metre, giriş kapısı yüksekliği 3.05 metre ve giriş kapısı duvar kalınlığı 1.21 metredir.

Şekil 2. Sarışih Hanı doğu cephesi

Giriş kapısı duvar kemeri kalınlığı ön cephede 1.10 metre, yan cephede ise 2.84 metredir. Giriş kapısı mevcut halini korumakla birlikte bu bölümde kısmen dökülme görülmektedir (Şekil 3).

Şekil 3. Sarışih Hanı giriş eyvanı

Yapının duvarlarının dıştan kuzey-güney yönünde enine genişliği 9.30 metredir. İç mekânda arasındaki bölümlerde eşitsizlik söz konusudur. Orta bölüm genişliği 5.60 metre, batı yönü yan bölüm genişliği 5.70 metre, batı yönü köşe bölümü genişliği 4.87 metre; doğu yönü bölüm genişliği 6 metre, doğu yönü köşe bölümü genişliği

4.84 metredir. Sivri tonozların ayaklarının genişliği 0.70 metredir. Yapının içten tavan yüksekliği 5.66 metredir. Eserin enine genişliği iç mekânı ve dış cephesinin duvarlarıyla birlikte toplamda 11.50 metredir. Doğusunda ve batısında, çatısına yakın bir konumda birer tane penceresi vardır (Şekil 4-5).

Şekil 4. Sarıış Hanı iç mekânı doğu cephesi

Şekil 5. Sarıış Hanı iç mekânı batı cephesi

Yapının hem batı yönündeki bölümlerinin kuzey cephesinde kısmen hem de kuzey ve batı cephesinin birleşim noktasında bir başka ifade ile kuzeybatı yönünde ciddi şekilde tahribat meydana gelmiştir. İlgili bölümlerdeki

tahribat dışında sağlam durumda olan bir eserdir. Batı cephesindeki kısmen yıkılmalara karşılık doğu cephesi daha sağlam durumdadır ancak hanın doğusunun yan bölümünün kuzey yönünde kısmen de olsa dökülmüştür.

Genel olarak mevcut dökülmeler hanın kuzey yönünde olup sadece dışa taşkın olan giriş kapısının olduğu güney yönünde kısmen dökülme karşımıza çıkmaktadır. Yapının tavanı ve sivri kemer örtüsü ise sağlam durumdadır.

Malzeme olarak yapının üst örtüsü düz toprak damdır. Cepheleri ise düzensiz moloz taş malzemelidir.

Yapının gerek iç mekânında gerekse dış cephesinde herhangi bir süsleme özelliği yoktur.

3. Bulgular

Sarışih Hanına plan özelliği olarak benzeyen yapılar arasında Antalya- Alanda karayolu üzerindeki Şarapsa Han (1236-45), Derebucak Tol Hanı (13. Yüzyıl), Derebucak Ortapayam Hanı (13. Yüzyıl) [12], Karaman – Bucakkışla yolu üzerindeki Toprak Han (14-15. Yüzyıl) [17], Niğde Sarı Han (1357) [11] ve Gölbapazarı Mihal Bey Issız Hanı (1415-18) bulunmaktadır [18].

Bu yapılar arasında Şarapsa Han (1237-38); doğu-batı doğrultusunda, dikdörtgen planlı ve tek mekânlı [19] tek sahninli ve kapalı han tipindedir [15]. Derebucak Tol Hanı (13. Yüzyılın ilk yarısı); kuzey-güney doğrultusunda, tek sahninli ve kapalı bölümlüdür [19]. Derebucak Ortapayam Hanı (13. Yüzyıl); doğu-batı doğrultusunda, dikdörtgen planlı ve kapalı han tipindedir [18]. Karaman – Bucakkışla yolu üzerindeki Toprak Han (14-15. Yüzyıl); doğu-batı doğrultusunda tek sahninli ve oldukça basit bir plan şemasına sahiptir [17]. Niğde Sarı Han (1357); kuzey-güney doğrultusunda, 21.95 x 10.00 ölçülerinde ve dikdörtgen planlı [18] ve Gölbapazarı Mihal Bey Hanı (1415-18); kuzey-güney doğrultusunda, 19.00 x 13.00 metre ölçülerinde olup inşası dikdörtgen bir alan üzerindedir [18].

Sarışih Hanı ile plan özelliği bakımından benzerlik gösteren diğer hanlara baktığımızda dikdörtgen plan, kapalı bölüm ve tek sahninin hepsi için ortak özellik olduğunu görmekteyiz. Aralarındaki dikkate değer en büyük farklardan birisi Sarışih, Şarapsa Han, Ortapayam Hanı ve Toprak Han'ın doğu-batı; Derebucak Tol Han, Niğde Sarı Han ve Gölpazarı Mihal Bey Han'ın ise kuzey güney doğrultusunda inşa edilmiş olmasıdır. Yapılar arasındaki bir başka fark ise yapıların ölçülerinden ileri gelmektedir. Bu iki farklılık dışında diğer özelliklerin bütün yapılar için ortak olduğunu belirtmemizde herhangi bir sakınca yoktur. Anadolu'nun farklı bölgelerinde benzeri üslupla yapılmış bu tür kapalı han örneklerini görmek, yüzyıllar geçse de dönemsel olarak Anadolu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı dönemlerinde benzeri üslubun devam ettiğini ortaya koymaktadır.

4. Sonuçlar

Sarışih Hanı hem kaynaklardan edindiğimiz bilgiler ışığında hem de arazi çalışmamız sırasında gördüğümüz bir menzil hanıdır. Eser, günümüzde mevcut karayollarına sapa kalmış durumdadır. Menzil han olması sebebiyle bu durum doğal bir sonuçtur. Coğrafi anlamda Tarsus ile ilişkilendirilse de Tarsus'un kent merkezine oldukça uzaktır ve bugün ana yollara oldukça sapa bir konumda yer almaktadır.

Yapı özelliklerini incelediğimizde dikdörtgen planlı, tek mekânlı ve kapalı avlulu hanları Anadolu'da Türk-İslam mimarisinde Anadolu Selçukluları, Beylikler ve Osmanlı dönemlerde görmek mümkündür. Örneğin cami, türbe, medrese gibi yapılarda mimari anlamda farklı denemeler sürekli olarak gerçekleştirilse de hanlar bu durumdan çok mahrum kalmıştır ve özellikle Sarışih Hanı gibi menzil hanları da bu durum daha belirgindir. Bu tür yapılarda estetik kaygılardan çok işlevsellik daha çok ön plana çıkmaktadır. Bu durumu sadece Sarışih Hanı değil aynı zamanda menzil hanlarının genelinde görmek mümkündür. Malzeme açısından genel olarak bu tür eserlerde düzensiz moloz taşın tercih edildiği görülmektedir. Kişisel düşüncemiz olarak yapının bulunduğu yerdeki malzemeye ulaşmanın kolaylığının yanı sıra hem yapımının daha pratik olmasının hem de zamandan tasarruf açısından böyle bir tercih karşımıza çıkmaktadır. Süsleme açısından da bu tür yapıların sade olmasının malzeme konusundaki faktörlerin etkili olduğu düşüncesi içerisindeyiz.

Tarsus, kent olarak farklı dönemlerde birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu süreçte şehir hem Çukurova yöresinin hem de Doğu Akdeniz'in önemli bir ticaret kenti olmuştur ancak Tarsus'u da kapsayacak şekilde meydana gelen siyasi olaylar, savaşlar, ticaret yollarının değişmesi vs. haliyle menzil yapılarının durumunu da etkilemiştir. Yapı ile ilgili olarak literatür çalışmasında edindiğimiz bilgilerden yola çıkarak çalışma konumuz olan Sarışih Han'ının konum itibarıyla Tarsus kent merkezindeki hanlara göre şanslı olduğunu söyleyebiliriz çünkü kent merkezindeki hanlar maalesef günümüze kalamamıştır. Ancak Sarışih Hanı bugün de bütün yıpranmalarına rağmen ayakta durmaktadır. Ayrıca bu durum Anadolu'nun farklı yerlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Menzil hanları her ne kadar kaderine terk edilmiş olsa da şehir içi hanları gibi yıpranmalardan daha uzaktır. Bu tür yapıların yıpranması ve hatta tahrip olup zamanla yok olması şehir içi hanlarından daha uzaktır çünkü karşılaştıkları olumsuzluklar daha çok doğal kaynaklardan meydana gelmektedir. Şehir içi hanlarının yok olma sürecindeki olumsuzluklar ise daha çok insan ve her geçen gün hızla değişen kent yaşamının getirdiği moderniteden ileri gelmektedir.

Son söz olarak hem Sarışih Hanı özelinde hem de menzil hanlarının genelinde mimarlık tarihimizde özel bir yeri olan bu tür eserlere özellikle fay hatları üzerinde yer alan ya da fay hatlarına yakın bir konumda bulunanlara

uygulanacak teknik anlamdaki iyileştirme çalışmalarının yanı sıra bu tür yapılar hakkında daha çok bilimsel çalışma yapmanın ve bu eserleri de kapsayacak turizm faaliyetleri yürütmenin onlara daha çok değer katacağı düşüncesi içerisindeyiz.

Bilgilendirme/Teşekkür

Kurumsal olarak T.C. Tarsus Kaymakamlığına, T.C. Tarsus Belediyesine ve Tarsus Çukurbağ Mahallesi Muhtarlığına; bireysel olarak ise bu makaleyi yazmama teşvik eden Mersin Üniversitesi, Fen- Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü öğretim üyesi ve aynı zamanda doktora tez danışmanım Doç. Dr. Halil Sözlü'ye ve makalemi yayına hazır hale getiren Mersin Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümünde Arş. Gör. Aydın Alptekin'e teşekkürlerimi sunarım.

Çatışma Beyanı

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

1. Adıbelli, H. & Durgun, N. (2021). Düünden Bugüne Tarsus. Tarsus Belediyesi Kent Yayınları Alev Dikici Basım (2. Baskı), Adana.
2. Paydaş, K. (2012). Emeviler ve Abbasiler döneminde önemli bir sugur şehri Tarsus. Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi, 31, (51),165-200. https://doi.org/10.1501/Tarar_0000000512
3. Alkaç, E. & Kaplan, D. (2017). Bir Başkent'in Tarihi ve Anıtları Tarsus. Ege Yayınları, İstanbul.
4. Poş, A. (2005). Osmanlı döneminde Tarsus (1516-1923), Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5, (1), 246-278.
5. Öz, H. (2020). Bilinmeyen Tarsus. Alev Dikici Basım (2. Baskı), Adana.
6. Ayaz, F. H. (2011). Memlûklerin Tarsus'u fethi. İstem, (18), 197-217.
7. Kılıç, A. (2016). Karamanoğulları'nın Tarsus'ta tutunma mücadelesi ve bölgedeki Anadolu Beylikleri ile olan mücadeleleri. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18, (1), 315-329.
8. Yıldırım, M. (2006). Tarsus'un dini tarihine tarihsel bir yaklaşım, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 6, (2), 101-122.
9. Durukan, M. (2015). Anazarbus, Aegeai ve Tarsus kentlerinin ticaret yollarıyla bağlantısı, Çukurova Araştırmaları Dergisi, 1, (1), 1-7. <https://doi.org/10.18560/cukurova.13>
10. Poş, A. (2010). Osmanlılar döneminde Tarsus, Türk – İslam Kültür ve Medeniyetlerinde Tarsus. Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık Ticaret İşletmesi: Ankara, 19-89.
11. Ünal, H. S. (Tarihsiz). Tarsus Pozantı yolundaki Sarı Işık (Sarışeyh) kervansarayı, Arkeoidea, (5), 8-12.
12. Tanrıverdi, H. G. (2006). Tarsus'ta Türk – İslam Mimarisi. Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri
13. Ünal, H. S. (2009). Tarsus – Pozantı yolu üzerindeki Sarı Işık (Sarışeyh) zaviyesi (Kervansaray, Cami, Türbe) ve Çeşme. XI. Ortaçağ – Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat Tarihi Araştırma Sempozyumu, 8, 413-426.
14. Duru, K. (2010). Tarsus Kitabeleri, Türk – İslam Kültür ve Medeniyetlerinde Tarsus. Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık Ticaret İşletmesi, Ankara, 365-387.
15. Bakkal, A. (2019). Antalya Selçuklu kervansarayları. Türk Akademik Araştırmaları Dergisi, 4, (4), 521-570. <https://doi.org/10.30622/tarr.644055>
16. Baş, A. (1995). Beylikler dönemi hanlarında uygulanan plan şemaları, 9. Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi Bildirileri, 1, 275-288.
17. Karpuz, H. (2009). Türk Kültür Varlıkları Envanteri 70 – Karaman. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, 27, 13, Ankara
18. Baş, A. (1989). Beylikler Dönemi Hanları. Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
19. Kunduracı, O. (2017). Konya – Alanya güzergahındaki Selçuklu kervansaraylarının Eşrefoğlu Beyliğine sunduğu katkılar. USAD, (6), 181-208.